

Inför Höstsådd

2026

Höstutsäde, vallfrö och mellangrödor

Nya
högavkastande
hybrider
i sortimentet

SIDAN 8-9

Läs om hur såtidpunkt och
utsädesmängd påverkar
höstveteskörden

SIDAN 10-11

 Lantmännen

Inför Höstsådd

Omslagsfoto:
Kristina Åkerblom

Inför Höstsådd är ett resultat av Lantmännens gemensamma kunskande.

Redaktion:
Louise Frostgård
Madeleine Mortin
Peter Nerbring
Annika Nilsson
Maria Norén
Kristina Åkerblom

Produktion:
Marknadskommunikation
Lantmännen Division Lantbruk

Bilder:
Linda af Geijersstam
Erik Karlsson
Caroline Kristensson Helin
Caroline Mattsson
Peter Nerbring
Erik Pettersson
Mårten Svensson
Väderstad bildbank
Kristina Åkerblom
m.fl.

Copyright:
Innehåll får mångfaldigas med Lantmännens medgivande.

Har du frågor eller synpunkter kontakta din säljare eller ring kundtjänst på 0771-111 222, lantmannenlantbrukmaskin.se

Vi reserverar oss för eventuella tryckfel.

LEDARE

Hela kedjan för bästa möjliga lönsamhet

Lönsamheten i svensk växtodling är fortsatt utmanad. En osäker omvärld och väderpåverkan gör att förutsättningarna snabbt kan förändras, i ett sådant läge blir varje val i odlingen ännu viktigare.

Just därför är vår utgångspunkt på Lantmännen tydlig: vi arbetar med hela kedjan – från växtförädling och sortval till produkter, rådgivning och odlingstekniska strategier – för att skapa bästa möjliga lönsamhet i praktiken.

Höstvete är grunden i många växtföljder. Vi har flera stabila höstvetsorter, exempelvis Kask, RGT Marstrand och Ceylon som har visat att de både klarar svenska vintrar och kan leverera stabila skördar.

Samtidigt fortsätter vi att utveckla vårt sortiment! Nya sorter som SY Loona och KWS Agilis i höstkorn, Promiso i rågvete, hybridrågen KWS Fidalgor samt höst-rapshybriden Ceos är alla exempel på hur avkastning, sjukdomstolerans och odlingssäkerhet fortsätter att flyttas fram.

Men val av utsädessort är bara en del av helheten. Etableringen är avgörande för skördeutfallet – och det är just därför vi genomför våra odlingstekniska strategiförsök i höstvete. Genom att studera samspelet mellan sortval, såtidpunkt och utsädesmängd ser vi, efter fem års försök, allt tydligare mönster som kan omsättas i ökad lönsamhet på gård. Läs mer i detalj på sid 10-11.

Att etablera vallen på hösten ger flera fördelar, vilket också speglas i en ökande areal höstsådd vall. Förutom en värdefull tidsvinst i vårbruket får vallen ett tydligt försprång redan första året, med grovfoderskördar möjliga redan några månader efter sådd. I vårt sortiment finns ett brett urval av sorter anpassade till ett svenskt klimat. Går det att tävla i vallodling? Ja, faktiskt. Läs mer om Ekovalltävlingen och vilka insatser och strategier som Lantmännens lag har valt på sid 14-15.

Arealen för mellangrödor fortsätter växa och för höstsådd är det oljerättika som är det mest populära valet. På sid 18-19 kan du läsa om vilka sorters oljerättika vi erbjuder men även om vår färdiga blandning samt de arter som finns i renvara. För att få ut det mesta av din mellangröda, missa inte våra 5 tips för lyckad etablering!

I en osäker omvärld blir kunskap och genomtänkta val extra viktiga. Med starka sorter, lärdomar från forskning och våra försök och en helhet som hänger ihop finns goda förutsättningar att ta rätt steg i odlingen. Förhoppningen är att det ska lägga grunden för stabila skördar och bra, mer lönsamt växtodlingsår framöver.

Lycka till med höstsådden!

Annika Nilsson
Produktchef Frö

Louise Frostgård
Produktchef Mellangrödor

Madeleine Mortin
Produktchef Utsäde

Innehåll

Inför Höstsådd 2026

Höstvete	Sorter och tabeller	4-6
Rågvete	Sorter och tabeller	7
Höstkorn	Sorter och tabeller	8
Höstråg	Sorter och tabeller	9
Såtidpunkt och utsädesmängd	Så påverkas höstvetskörden	10-11
Höstoljeväxter	Sorter och tabeller	12-13
Utmanad av ekovallen	Pavo GEB 23 i ekologisk vallodling	14-15
Höstsådd vall	Ge vallen ett försprång med höstsådd	16
Vallfröblandningar	Sorter	17
Mellan- & fånggrödor	Färdiga blandningar och oljerättika	18-19
Etablering av mellangröda	Fem nyckelpunkter för mellangrödor	18-19

Utmanad av *ekovallen*

Höstvete

Kask

Kvarn/stärkelse

Kask kommer från Lantmännens växtförädling. Det är en sort med mycket hög avkastning, ett starkt strå och en bra vinterhärdighet, vilket gör att den passar för alla odlingsområden. Kask är medeltidig i mognaden och har en hög proteinhalt. Kask har även en hög stärkelsehalt och är godkänd som stärkelsevete till Absolut Company. Ett omtyckt allroundvete!

Ceylon

Kvarn

Ceylon är marknadens mest vinterhärdiga sort som klarar sig bra på kalla lokaler utan skyddande snötäcke. Sorten kan odlas till kvarn, etanol samt foder och har en jämn avkastning i hela landet. Ceylon är frisk, mognar medelsent, har en hög rymdvikt och ett kort och mycket starkt strå. Sorten har ett kompakt växtsätt som visat sig ge mindre skador vid problem med viltbetning. Ceylon kommer från Lantmännens egen växtförädling.

Brons

Kvarn/stärkelse

Brons är ett stabilt allroundvete med hög avkastning. Sorten kan odlas till kvarn, stärkelse samt foder. Brons har ett kort och mycket starkt strå utan behov av tillväxtreglering. Den är vinterhärdig, har stabilt falltal och något senare mognad. Brons är en sort från Lantmännens växtförädling.

RGT Marstrand

Kvarn/stärkelse

Ett kvarnvete med mycket hög avkastningspotential. RGT Marstrand har medelsen mognad, goda stråegenskaper och god vinterhärdighet. Den har visat på stabilt falltal samt bra sammansättning av resistens-egenskaper för sjukdomar, med speciellt lågt angrepp av svartprick-sjuka. Med sin höga stärkelsehalt är RGT Marstrand även ett utmärkt fodervete och är dessutom godkänd som stärkelsevete till Absolut Company.

Lykke

Stärkelse/foder

Höstvete Lykke är en sort från Lantmännens växtförädling. Den har hög och stabil avkastning, bra strå och goda resistens-egenskaper för sjukdomar. Sorten mognar sent och har en hög stärkelsehalt vilket gör att den passar bra för odling till Absolut Company. Med sin höga avkastning är den även ett utmärkt val vid odling av foder- eller etanolspannmål. Lykke har visat sig ge särskilt hög avkastning i våra "vete efter vete"-försök och lämpar sig speciellt bra som andaraårsvete.

Julius

Kvarn

Julius är en odlingssäker sort med stor efterfrågan på spannmålsmarknaden. Den har en stabil och hög avkastning och den har mycket bra bakkings-egenskaper. Julius är vinterhärdig, frisk och mognar medeltidigt. Strået kan vara något svagt, men sorten har hög rymdvikt och ett högt stabilt falltal.

Chevignon

Kvarn/stärkelse

Chevignon är ett tidigt mognande vete med mycket god sjukdoms-resistens. Chevignon har visat på bra avkastning och bra proteinnivå, samt en hög stärkelsehalt och är godkänd som stärkelsevete till Absolut Company. Eftersom sorten är så pass tidig passar Chevignon både som förfrukt till raps eller för att sprida skördetidpunkten i din odling. Chevignon bör prioriteras med tidig kvävegiva på våren samt vid skörd.

Norin

Kvarn

Norin är ett mycket tidigt mognande kvarnvete med bra bakkingskvalitet. Den är vinterhärdig och har ett relativt kort strå med bra stråstyrka. För att utnyttja den fulla potentialen i sorten ska den prioriteras under odlings-säsongen med tidig sådd och tidigt kväve på våren. Passar både som förfrukt till raps eller för att sprida skördetidpunkten i din odling.

Hereford

Stärkelse/foder

Hereford har under flera år visat en mycket hög och stabil avkastning. Strået är medellångt och Hereford har en något tidigare mognad än Julius och Kask. En stor kärna och hög stärkelsehalt gör att sorten passar bra för odling till Absolut Company, och med sin höga avkastning är den även ett utmärkt val vid odling av foder- eller etanolspannmål.

Stava

Kvarn/foder

Stava har funnits länge på marknaden och är en vinterhärdig sort avsedd endast för ekologisk odling. Sorten har bra avkastning, utmärkta bakkings-egenskaper med lite högre proteinhalt och ett långt strå. Stava kommer från Lantmännens växtförädling och har mycket god tolerans mot både stinksot och dvärgstinksot. Stava har också bra motståndskraft mot mjöldagg och rost.

Festival

Kvarn/foder

Festival är en sort avsedd för ekologisk odling. Sorten kommer från Lantmännens växtförädling och har god tolerans mot både stinksot och dvärgstinksot. Festival har utmärkta bakkings-egenskaper och avkastar bra i alla odlingsområden. Den är vinterhärdig, har bra stråstyrka och mognar medeltidigt.

Höstvete

Ekologiska försök

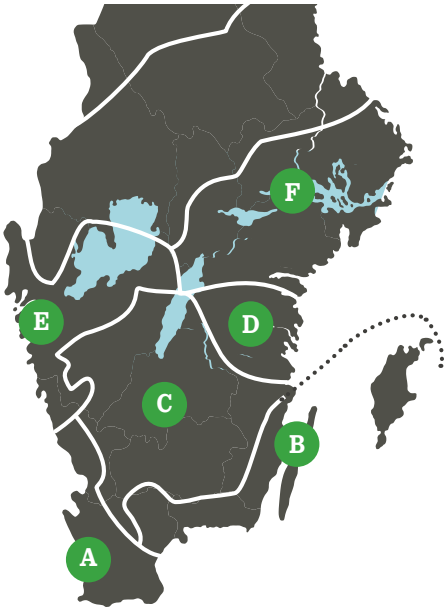
Officiella försök 2021-2025, relativ skörd och egenskaper, obehandlade led.

Sort	Relativ skörd omr. A-B	Relativ skörd omr. D-E	Mognads- tid, dagar	Planttäthet vår, %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts	Stärkelse, % av ts	Stråstyrka, %
Stava (mätare)	5516	5650	309	97	805	10,2	69,5	97
Festival	105	104	305	98	789	9,6	69,5	97

Relativ skörd

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Område A	Område B	Område D+E	Område F
Syntetisk mätare	11828	11564	11249	10938
Kask	101	102	104	100
RGT Marstrand	104	109	106	103
Lykke	102	101	103	99
Chevignon	103	102	102	103
Norin	87	95	86	91
Ceylon	90	95	94	94
Julius	95	96	92	95
Brons	95	98	96	94

Egenskaper

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Mognads- tid, dagar	Falltal, s	Strå- längd, cm	Strå- styrka, %	Vinter- hårdighet %	Rymd- vikt, g/l	Råprotein, % av ts	Stärkelse, % av ts
Syntetisk mätare	309	339	86	86	97	800	12,1	67,6
Kask	310	339	84	86	99	792	12,2	68,2
RGT Marstrand	310	341	82	80	98	823	11,8	68,9
Lykke	313	284	87	75	99	785	11,2	68,6
Chevignon	306	286	80	79	98	787	11,6	69
Norin	305	307	81	90	96	808	12,5	67,5
Ceylon	309	339	75	83	100	805	12	68
Julius	310	358	87	87	96	810	12,4	66,5
Brons	312	312	77	90	98	797	11,9	67,6

Rågvete

Tributo

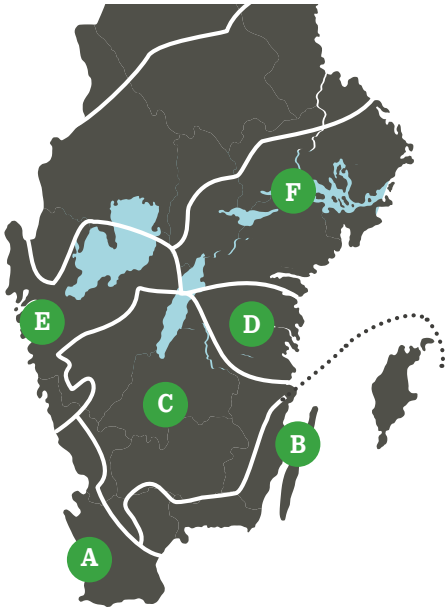

Tributo har visat på väldigt bra avkastning, särskilt i de norra delarna av odlingsområdet. Det är en mycket frisk sort med mycket god vinterhårdighet. Tributo har ett starkt, långt strå och mognar i nivå med Kasyno. Tributo har även resistens mot gulrost och mjöldagg.

Promiso

NYHET!

Promiso är ett nytt högavkastande rågvete avsett för odling i södra delarna av landet. Det är en robust sort med bra stråstyrka. Dessutom har Promiso resistens mot gulrost, mjöldagg och brunrost. Från Lantmännens Växtförädling.

Relativ skörd och egenskaper

Officiella försök 2025 behandlade led.

Sort	Område A-B	Område D-F	Mognadstid, dagar	Stråstyrka, %	Planthöjd (cm)	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts
Syntetisk mätare	11117	11190	310	93	96	734	11,4
Tributo	105	105	315	91	100	723	11,4
Promiso	109	92	310	68	118	772	12,1

Höstkorn

KWS Agilis

NYHET!

Ett nytt 6-radskorn med bra avkastning. KWS Agilis har ett kort strå med mycket god stråstyrka. En stor fördel med KWS Agilis är dess tolerans mot rödsotvirus (BYDV) och vetevärgvirus (WDV).

SY Loona

NYHET!

Hybrid

SY Loona är ett nytt hybrid 6-radskorn. Sorten är mycket högavkastande och har ett långt, starkt strå och en hög rymdvikt. SY Loona är en uppgradering från föregångaren SY Galileo och den visade på högst avkastning av alla sorter i officiella försök 2025.

Relativ skörd

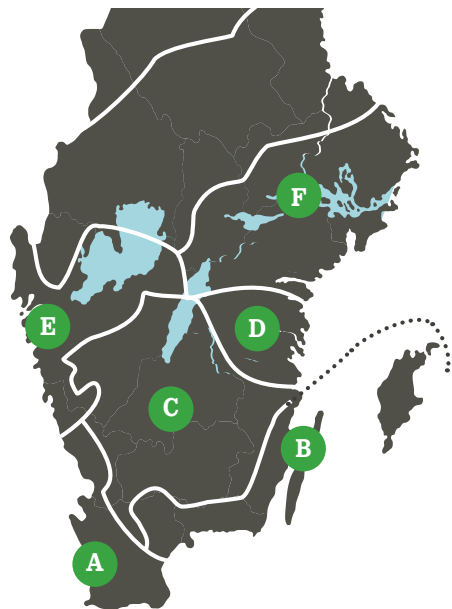
Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Område A	Område B	Område D-E	Område F
Syntetisk mätare	11873	10154	10469	8571
KWS Agilis 6r	104	92	99	101
SU Xandora 2r	97	99	100	100
SY Loona H 6r	104	102	106	114

Egenskaper

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Rymdvikt, g/l	Strålängd, cm	Stråstyrka, %
Syntetisk mätare	299	682	86	92
KWS Agilis 6r	297	657	76	95
SU Xandora 2r	299	691	74	90
SY Loona H 6r	299	695	86	91

SU Xandora

SU Xandora är ett 2-rads höstkorn med hög avkastning. Sorten har bra rymdvikt, stabila stråegenskaper och en god vinterhärdighet. SU Xandora har visat bra resultat både i Lantmännens egna och i officiella försök.

Höstråg

3 sätt att minska mjöldryga i din rågodling

- Sträva efter jämna bestånd och undvik grönskott.
- Plöj efter angripen gröda. Mjöldryga överlever bara ett år och infekterar inte nerplöjd i marken.
- Slå gräs i fältkanter och på trädor innan de blommar.

KWS Fidalgor

NYHET!

En ny högavkastande hybridråg. KWS Fidalgor var högst avkastande sort i officiella försök 2025. En uppgradering från föregångaren KWS Detektor. KWS Fidalgor har pollen-plus mot mjöldryga och bra resistens mot brunrost och sköldfläcksjuka.

SU Glacia

SU Glacia är en högavkastande hybridråg som visat på hög avkastning i hela odlingsområdet. Sorten har god vinterhärdighet och en genomsnittlig mognadstid.

Relativ skörd

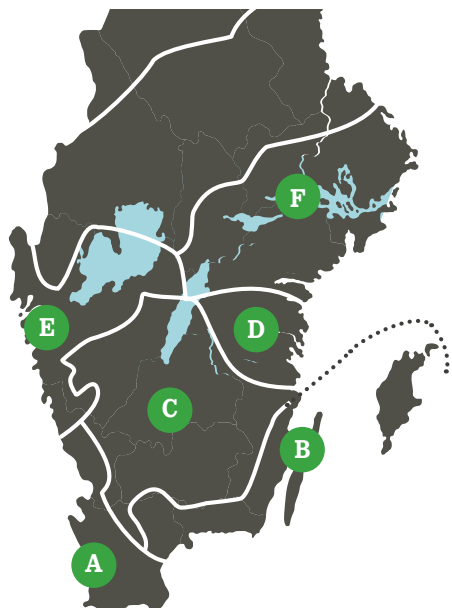
Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Område A-B	Område D-E	Område F
Syntetisk mätare	12078	11086	10226
KWS Fidalgor	107	99	105
SU Glacia	103	102	98

Egenskaper

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Falltal, s	Strålängd, cm	Stråstyrka, %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts
Syntetisk mätare	315	275	120	78	762	7,6
KWS Fidalgor	315	241	120	79	768	7,7
SU Glacia	314	238	120	74	761	7,9

Såtidpunkt och utsädesmängd – så påverkas höstveteskörden

Etableringen av en gröda är avgörande för skördeutfallet – det är de flesta lantbrukare överens om. Samtidigt är det långt ifrån självklart hur olika val i etableringsfasen faktiskt påverkar både avkastning och lönsamhet. Sortval, såtidpunkt och utsädesmängd är faktorer som går att styra, men hur samspelar de i praktiken? Det är just detta som de odlingstekniska strategiförsöken i höstvete syftar till att reda ut. Efter fem år av försök börjar tydliga mönster, men också viktiga skillnader, träda fram.

Strategiförsök som speglar verkligheten på fältet

Det som gör strategiförsöken särskilt intressanta är att de fångar upp skillnader mellan sorter som har stor betydelse på gårdsnivå, men som inte alltid syns i ett traditionellt förädlingsarbete. Här testas sorterna på olika sätt och under varierande förhållanden, vilket ger kunskap som är direkt tillämpbar i praktiken.

Huvudfrågan i försöket är, passar olika sorter olika bra för tidig respektive sen sådd – och bör utsädesmängden anpassas därefter?

Hypotesen är att svaret är ja. Därför undersöks hur såtidpunkt och utsädesmängd påverkar avkastning, både var för sig och i kombination med olika sorter.

Ett brett försöksupplägg – från Skåne till Uppland

För att spegla svenska förhållanden så väl som möjligt genomförs försöken på fyra försöksgårdar: Svalöv (Skåne), Bjertorp (Västergötland), Kölbäck (Östergötland) och Lövsta (Uppland).

Tillsammans täcker de ett stort odlingsområde med varierande klimat och jordar.

Upplägget är detsamma på alla platser:

- **Fem olika höstvetesorter**
- **Tre såtidpunkter:** tidig, normal och sen (anpassade efter respektive plats)
- **Två utsädesmängder:** 300 respektive 450 grobara kärnor per kvadratmeter

Sortmaterialet uppdateras successivt. Under skördeåret 2025 ingick Kask, RGT Marstrand, Lykke, Chevignon och RGT Saki – en kombination av etablerade sorter och nyare tillskott.

Resultat som visar både mönster och variation

En övergripande slutsats är att det är svårt att dra en enda generell regel som gäller överallt. Signifikanta skillnader finns, men sorterna betar sig olika beroende på plats och förhållanden.

Samtidigt går det att urskilja tydliga tendenser av utfallet 2025 – både regionalt och sortvis.

Tre saker att ta med sig till nästa säsong

Trots skillnader mellan platser och sorter går det att sammanfatta försöken i tre tydliga lärdomar:

• Undvik att så för tidigt

En normal till något senare såtidpunkt, anpassad efter region, är oftast att föredra. Undantag finns, men tidig sådd är sällan den mest lönsamma.

• Kask är en flexibel sort

Kask har åter visat sig vara relativt okänslig för såtidpunkt och klarar sen sådd bra.

• Högre utsädesmängd ger oftast högre skörd

Att hålla uppe utsädesmängden har i de flesta fall gett både fler kilo och bättre ekonomi.

Lönsamheten i fokus

På gårdsnivå är ekonomin alltid central. Utsäde är en viktig kostnad, och valet av utsädesmängd påverkar kalkylen direkt. Samtidigt visar årets resultat att det finns både skörd och kronor att hämta med en högre utsädesmängd.

Effekten varierar naturligtvis med sort, plats och årsmån – men budskapet är tydligt: Snåla inte med utsädet. I många fall betalar det sig flera gånger om.

Lövsta

– sen sådd fungerade förvånansvärt bra

På den nordligaste platsen, Lövsta, genomfördes sådden senare än planerat hösten 2024. Den sena sådden utfördes så sent som 16 oktober, vilket normalt betraktas som mycket sent i området. Trots detta var skördenivåerna höga och försöken jämna.

För majoriteten av sorterna gav tidig eller normal sådd högst skörd. Ett tydligt undantag var Kask, som här istället gynnades av senare sådd.

För samtliga sorter kunde man också se att den högre utsädesmängden gav högre skörd, särskilt vid normal och sen såtidpunkt.

Kort sagt: På Lövsta lönade sig tidig - normal sådd, men Kask visade åter sin förmåga att klara sen etablering. Högre utsädesmängd gav genomgående bättre resultat.

Kölbäck

– normal såtidpunkt var vinnaren

Försöket i Kölbäck utmärkte sig genom mycket låga variationer – ett ovanligt jämnt försök. Här var resultaten tydliga: Normal såtidpunkt (24 september) gav signifikant högre skörd än både tidig och sen sådd för samtliga sorter.

Även utsädesmängden spelade stor roll. Vid normal och sen sådd gav den högre utsädesmängden högre skörd för i princip alla sorter. Vid tidig sådd var skillnaden tydlig till fördel för högre mängd.

Kort sagt: I Kölbäck var tajming avgörande. Normal såtidpunkt i kombination med högre utsädesmängd gav bäst betalt.

Svalöv

– sena sådden gav högst skörd

I Svalöv var försöket mer ojämnt, men visade samtidigt flera tydliga skillnader. Hösten 2024 var ovanligt tidig, vilket innebär att även den ”sena” såtidpunkten låg 7–10 dagar tidigare än normalt. Detta måste tas i beaktande vid tolkningen.

Resultaten var ändå tydliga, den senaste såtidpunkten (4 oktober) gav högst skörd för samtliga sorter. Den tidigaste sådden gav konsekvent lägst skörd.

När det gäller utsädesmängd fanns en tydlig tendens att högre utsädesmängd gav högre skörd, särskilt vid tidig sådd. Vid sen sådd var skillnaderna mindre tydliga.

Detta går delvis emot gällande rekommendationer, men kan förklaras av årsmånen – en lång och varm höst följt av en lång och sval vår.

Kort sagt: I Svalöv visade sig något senare sådd vara mest gynnsam, och högre utsädesmängd betalade sig särskilt vid tidig etablering.

Bjertorp

– små skillnader men samma riktning

I Bjertorp var såtidpunkterna mer representativa än föregående år, som präglats av extremt blöta förhållanden. Försöket var jämnt men något svårtolkat då skillnaderna var små.

Endast för Chevignon kunde en signifikant skillnad ses mellan såtidpunkterna, där sen sådd gav lägre skörd än normal. För övriga sorter fanns en tydlig tendens: Normal såtidpunkt (1 oktober) gav högst skörd.

När det gäller utsädesmängd pekade även här resultaten mot en fördel för den högre nivån, med signifikanta skillnader för Chevignon vid tidig sådd.

Kort sagt: Bjertorp bekräftar bilden av normal såtidpunkt som ett säkert val och visar åter att högre utsädesmängd ofta lönar sig.

Höst- oljeväxter

Ceos

NYHET!

Hybrid

En ny höstrapshybrid som utmärker sig med sin höga avkastning i kombination med sin goda sjukdomsprofil. Ceos har hög oljehalt, resistens mot torröta och tolerans mot kransmögel. Lämplig för odling i de södra delarna av odlingsområdet och bör sås med normal till senare sådd. Sorten har en normal tillväxt på hösten och en relativt tidig tillväxt på våren samt en normal till tidig mognad.

LG Academic

Hybrid

LG Academic är en höstrapshybrid som utmärker sig med sin goda sjukdomsresistens och höga avkastningspotential. Sorten har ett kompakt växtsätt på hösten, en medeltidig blomning och mognad. LG Academic har resistens mot torröta och tolerens mot både kransmögel och ljus bladfläcksjuka. Lämpligast för odling i de södra delarna av odlingsområdet.

DK Exagris

Hybrid

DK Exagris är en stabil hybrid som avkastade högst av alla nya sorter som testades officiellt första året 2024. DK Exagris har hög oljehalt och god stjälkstyrka. Den har ett kompakt växtsätt på hösten och en snabb tillväxt på våren. DK Exagris är lämplig för tidig eller normal sådd.

Triathlon

Hybrid

Triathlon är en högt avkastande sort som varit stabil över flera år. Triathlon är en sort från NPZ med bra vinterhärdighet och den är även drösfast. Triathlon har en bra sjukdomstolerans och är TuVY resistent. Den har en normal tillväxt på hösten och något senare mognad.

DK Expat

Hybrid

DK Expat är stabil och har avkastat högst av alla sorter i flerårsförsöken 2020-2024. Sorten utmärker sig med sin låga tillväxtpunkt och mycket goda vinterhärdighet. Sorten lämpar sig för tidig sådd och har ett kompakt tillväxtsätt på hösten. DK Expat mognar tidigare och bör ha delad värgiva för att nyttja full potential.

DK Sequel

Dvärghybrid

DK Sequel är en dvärghybrid med mycket god vinterhärdighet och hög avkastning. Sorten har ett kompakt växtsätt, med mycket låg tillväxtpunkt, vilket gör att den är lämplig för tidig till normal såtidpunkt. Sorten har god sjukdomstolerans mot ljus bladfläcksjuka.

Cratos

Klumprotsresistent

Cratos är en ny klumprotsresistent hybrid-sort med hög avkastningspotential. Snabbväxande sort med kraftig etablering efter sådd. Cratos har RLM7 resistens mot torröta, en medeltidig mognadstid och en god stjälkstyrka.

Exavance

Hybrid

Exavance är en extra tidig rapshybrid med syfte att locka till sig rapsbaggar tidigt och avleda dem från att angripa huvudsortens blomknoppar. Exavance blandas med andra rapssorter och blommar 7-10 dagar tidigare än andra hybrider. Sorten är ett verktyg som kan spara en insektsbehandling men bidrar inte till skörden.

Relativ råfettskörd

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Område A	Område B	Område D-E
Sortblandning	2281	2071	2195
Ceos	120	111	105
DK Exagris	111	116	108
DK Expat	104	108	107
LG Academic	108	109	103
Triathlon	102	108	104
DK Sequel	81	94	94
V407OL	104	106	99
V367OL	100	94	100
Cratos	111	111	103
Crotora	99	104	104

Crotora

Klumprotsresistent

Crotora är en klumprotsresistent sort som är lik Atora i tillväxtsättet och har god sjukdomstolerans mot torröta. Sorten har visat mycket god avkastningspotential. Crotora har något långsammare tillväxt på hösten vilket gör att den lämpar sig för tidig sådd.

Largo

Rybs

Largo är en beprövad höstrybs som är ett vinterhärdigt alternativ i norra och mellersta Sverige. Largo har god stjälkstyrka och mognar något tidigare än höstraps.

V367OL & V407OL

HOLL hybrid

V367OL och V407OL är två sorter med en speciell oljekvalitet som odlas på kontrakt inom konceptodlingen HOLL. Båda sorterna är vinterhärdiga och har en hög oljehalt. De är drösfasta och har god stjälkstyrka. V367OL och V407OL har en kompakt utveckling på hösten och är medeltidiga på våren och i mognaden.

Egenskaper

Officiella försök 2021-2025 behandlade led.

Sort	Oljehalt, % av ts	Mognadstid, dagar	Vinterhärdighet, %	Stjäklängd, cm	Stjälkstyrka, %
Sortblandning	49,8	343	82	146	80
Ceos	50,6	345	81	147	87
DK Exagris	49,8	343	84	138	79
DK Expat	49,3	341	89	145	70
LG Academic	49,5	344	80	145	96
Triathlon	49,4	344	86	151	80
DK Sequel dvH	47	341	96	116	89
V407OL	50,9	342	82	134	69
V367OL	50,4	344	76	139	83
Cratos	49,5	344	83	141	75
Crotora	50,3	343	93	147	75

Utmanad av *ekovalLEN*

Ingen gröda är en så sofistikerad tävlingsutmaning som vallen. Det handlar inte bara om mängd torrsubstans, utan lika mycket om näringsinnehåll och kvalitet. Dit når man i en kombination av produktinsatser och odlingsåtgärder. För den som vill ha en riktig utmaning finns ekologisk vall.

Under tre år tävlar Lantmännen tillsammans med fyra lag av rådgivare och lantbrukare i Ekologiska valltävlingen som drivs av Ekologiska lantbrukarna och Hushållningssällskapet. Målet är detsamma som i konventionell vallodling – att få ett vallfoder med hög kvalitet, med högt proteininnehåll och en produktionskostnad som ger en prisvärd foderstat. Ekologisk odling sällar bland möjliga insatser men det finns mycket att göra, och kan vara det som gör att resultatet blir stabilt. Kraftfodret är en viktig del för att hålla en hög produktion av mjölk eller kött men det är oftast billigare att göra så mycket insatser man kan för att höja i vallens kvalitet först.

Vallblandning viktig bas

Första steget för att lyckas med din vall är valet av vallblandning. I tävlingen valde vi Pavo GEB 23 – en av Lantmännens populäraste ekovallblandningar. I tävlingen använder även två lag till liknande blandningar. När det handlar om att maximera vallens proteinproduktion blir extra allt en strategi. Alla våra högavkastande baljväxter ska vara med och blir en given riskspridning. Rödklöver är den odlingssäkraste baljväxten, i tävlingsblandningen ingår sorterna Emmy och Dante. Vitklöver Edith fyller strävsamt ut vallen, avkastar mindre men har protein

och mycket energi för en baljväxt. Lusern SW Nexus ger torktålighet och uthållighet. Tävlingsplatsen har högt pH – en förutsättning för att lusern ska gå riktigt bra.

Av gräsen väljer vi rörsvingel Tallfe för torktålighet och uthållighet. Engelskt rajgräs för Eufori mängd och betydligt bättre smältbarhet men ändå viss torktålighet. Och så timotej, basen i en smaklig och högkvalitativ vallblandning för mjölk och tillväxt. Hela blandningen är spetsad med våra nyaste förbättrade sorter – de du kommer hitta i din framtida Pavo 23.

När vattenfaktorn styr artvalet

Pavo GEB 23 är balanserad med både en bra smältbarhet och en bra torktålighetsprofil. I tävlingen är samma blandning med bevattnad och obevattnad. Rörsvingel och lusern är givna i en torkstrategi. Engelskt rajgräs och rödklöver bidrar också bra. Längre norrut är Pavo GEB 22 det torktåliga valet utan engelskt rajgräs för bättre hårdighet. I ett läge med säkert regn eller bevattning kan man välja annorlunda. Här är Pavo GEB 21 med högavkastande och smältbara ängssvingeln Tored ett bra val. I kyligare lägen rekommenderas Pavo GEB 12 eller Pavo GEB 13 utan engelskt rajgräs.

Utsädesmängd som en investering

Moderna vallblandningar med högre andel storfröiga arter som engelskt rajgräs eller svinglar kräver högre utsädesmängd än vi kanske använt tidigare. I tävlingen använde vi 30 kg per hektar och gick ner till 25 kg i den bevattnade delen. Vid valletablering – är det vattnet som i praktiken avgör rätt utsädesmängd, förutsatt man lyckas med såbäddsberedningen och inte placerar fröet på för djupt sådjup.

Calciprill när snabbt pH-fix behövs

Underhållskalkning är förstahandsalternativet för att ge förutsättningar för baljväxter och därmed bra kvävestatus. Behövs magnesium är det här man i första hand tillför även det. Men är det bråttom att få till ett bättre pH-värde finns Calciprill och Sulfoprill som snabbverkande och med precision. Sulfoprill ger även ett tillräckligt svaveltillskott för vallen.

Kalium och svavel viktigaste näringen

En given insats i ekovallodling är svavel. Även om baljväxterna fångar upp sitt eget luftkväve behövs svavel som komplement i proteinbildningen. Det finns flera gödselmedel som funkar i ekoodling. Vi använde kaliumsulfat eftersom kaliuminnehållet i gödseln var lågt. Är det magnesiumbrist blir det kalimagnesia med samma svavelinnehåll men mindre kalium och istället mer magnesium. Andra alternativ är polysulfat och kiserit, alla med liknande svavelinnehåll. Och så nämnda sulfoprill.

Extra kväve från Biofer och Amylis

Utan kväve blir det ingen vall. I tävlingen ger flytgödsel en bas av näringsämnen men i begränsad mängd. Även om man har mer att tillgå på sin gård räcker det inte för en maximal

produktion. Baljväxterna står för resten, ett tungt ok på dem. I tävlingen valde vi att använda Biofer 10-3-1, pelleterad gödsel som ett sätt att tillföra både kväve, kalium och fosfor.

Amylis är ett preparat som hjälper till med kvävefixeringen och gör jordens kvävelager mer tillgängligt. Det är en KRAV-godkänd högintressant insats i ekovall som sprutas ut. I tävlingen använde vi den i de första insatserna på våren.

Biostimulant – för den som gör allt för sin vall

Biostimulanter är ett vitt begrepp. I gruppen finns både KRAV-godkända och ännu inte godkända preparat. Amylis är för kvävetillgång medan andra preparat har en bredare effekt. Här kan vi påverka växtens förmåga att ta upp näringsämnen och att tåla torka. Stimplex och Nuvola heter preparat som också används i tävlingen. Nuvola kommer i år att spridas till återväxten som en stärkande insats mot sommartorkan.

Hur lyckas vi i tävlingen?

Pavo GEB 23 som grund och i kombination med våra insatser har hittills gett väl balanserade vallskördar. Efter första skördeåret har vi en proteinhalt högst av alla lag på medeltal 22 %. Den är också jämnast mellan skördar, lägsta halt 18 % till skillnad från övriga lags runt 15 %. Jämna värden även på energi, liksom de andra liknande lusernblandningarna ca 10,5 MJ i medeltal. Lagen med lusernblandningar har nått höga avkastningar, här ligger vi i mitten med i snitt av bevattnat och obevattnat 13,5 ton, den högsta på 14,6. I hop med laget med en blandning lik Pavo 23 har vi också minst skillnad mellan vattnat och ovattnat, ytterligare ett tecken på blandningens robusthet.

Fasta och fria förutsättningar

Tävlingen är upplagd som ett odlingsförsök där skörd och alla kvalitetsparametrar följs upp. Platsen är Helgegården utanför Kristianstad.

Allt etablerades i vårkorn under 2024. En giva på 30 ton nötflytgödsel läggs på våren och de fyra skördarna görs samtidigt för alla tävlingsdeltagare. Allt görs i en odling med och en utan bevattning.

Tävlingen tillåter ett begränsat antal insatser och man kan som deltagare välja fröblandning, gödning och biostimulanter.

Innehåll i Pavo GEB 23 i valltävlingen:

15%	Rörsvingel Tallfe	20%	Lusern SW Nexus
5%	Rödklöver Dante	30%	Timotej Switch
5%	Rödklöver Emmy	20%	Eng rajgräs Eufori
5%	Vitklöver Edith		

Ge vallen ett försprång med höstsådd

Säker fukt och svalare temperaturer ger goda förutsättningar för vallsådd på hösten. Till skillnad från vårsådd, som kan följas av torra perioder, finns här möjlighet att utnyttja ett värdefullt tidsfönster där vallen hinner etablera sig och få ett försprång inför nästa säsong. Ett renbestånd av vall som sås tidigt i augusti kan ge både halv förstaskörd och full återväxt. Linda af Geijersstam, växtodlingsrådgivare Lantmännen VäxtRåd, ger tips på hur man ger vallen ett försprång med höstsådd.

1. Så i tid

Såtiden avgör strategin. Tidig sådd – större skörd. Slutdatum bestäms av var i landet man är och vad som ska sås. Så tidigt om det finns fukt i marken, det ger högre och tidigare förstaskörd året efter.

2. Vallfröblandning efter såtid

Gräsvall kan sås så länge det är lämpligt att så höstvet. Hela september på de flesta platser och i gynnsamma lägen en bit in i oktober. Baljväxter är känsligare.

Södra Götaland: Sådd till mitten av september gäller för alla vallbaljväxter. I gynnsamma lägen 2-4 veckor till.

Norra Götaland: Röd- och vitklöver senast i slutet av augusti. Lusern i början av augusti.

Södra Svealand: Röd- och vitklöver senast i mitten av augusti. Lusern ska sås på våren.

3. Måttlig skyddsgröda

Sås vallen i höstsäd behöver man ta hänsyn till dess optimala såtidpunkt som ofta är senare än den bästa tiden att så vallinsådden. Så höstsåden med måttlig utsädesmängd. Höstvet som sås med 75 % av normal utsädesmängd är oftast det säkraste valet. Rågvete med låg utsädesmängd kan fungera men det finns risk att den förväxer på hösten. För hybridråg sänk utsädesmängden till 50 %.

4. Planera för skörden

Höstsäd till tröskning är en risk – växer vallen bra blir det svårtröskat. Säkrast är helsäd. Råg eller höstkorn passar bra att skörda ihop med vallens förstaskörd. Det blir ett foder med kvalitet liknande vall och som passar till högproducerande djur. Helsädesskörd senare i degmognad blir ett foder likt majs eller spannmål och halm.

5. Planera för ogräsen

Vallsådd med skyddsgröda konkurrerar med vallen men också med ogräsen. Detta är en av skyddsgrödans fördelar. I renbestånd sått tidigt kan det bli aktuellt att bekämpa ogräs på hösten. Gratil i vall med baljväxter och Cleave i gräs är tillåtet och fungerar bra. Se upp med en svagare effekt på plister och näva hos Gratil.

6. Täck behovet kalium och fosfor

Fosfor och kalium behövs för bra övervintring. Där det är tillåtet kör 15-20 ton nötflytgödsel eller fastgödsel. Ett alternativ är en NPK-produkt med lågt kväveinnehåll, till exempel NPK 11-4-17. Komplettera med kväve på våren.

Vallfröblandningar till höstsådd

Mira 12

Mira 12 är en klassisk vallblandning med en kombination av arter och sorter som ger en hög skördepotential. Motsvarar Mira 21 men utan engelskt rajgräs vilket breddar skördefönstret.

5 % Vitklöver SW Hebe
10 % Rödklöver Dante
60 % Timotej Switch
25 % Ängssvingel Tored

Mira 21

Vår mest populära vallfröblandning är ett självklart val för både mjölk- och köttproducenter. Klöverandelen ger ett bra proteininnehåll – perfekt i foderstaten tillsammans med majsensilage. Nytt i Mira 21 är rödklöven Dante, en hårdig och högavkastande sort. Tored ger högst skörd av ängssvinglar och bidrar till volym och smältbarhet i grovfodret.

5 % Vitklöver Edith
10 % Rödklöver Dante
15 % Eng rajgräs SW Birger
50 % Timotej Switch
20 % Ängssvingel Tored

Mira 27

Populär och hårdig blandning i köldutsatta områden utan engelskt rajgräs. Högavkastande ängssvingel Tored och rörsvingel Swaj kombineras med timotej Grindstad som bidrar med god foderkvalitet.

5 % Vitklöver Edith
10 % Rödklöver Dante
25 % Rörsvingel Swaj
45 % Timotej Grindstad
15 % Ängssvingel Tored

Indus 25

Indus 25 är framtagen för att passa torra förhållanden på Gotland, Öland och Kalmarområdet. Den har i flera år testats i försök på Gotland och varit den blandning som levererat högst TS-skörd vilket visar på torktålighet. Lusern och rörsvingel Swaj är erkänt torktåliga arter som bidrar till hög volym. Även engelskt rajgräs och rajsvingel fungerar bra i torka men tillför framförallt smältbarhet till grovfodret.

10 % Lusern SW Nexus, ympad
21 % Lusern Felicia, ympad
28 % Rajsvingel Perun
22 % Rörsvingel Swaj
13 % Hundäxing Swante
6 % Eng rajgräs SW Birger

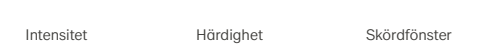
Libra 21

Populär och lättetablerad gräsvall med bra återväxt. Fungerar bra både som slätter- och betesvall.

60 % Timotej Switch
20 % Ängssvingel Tored
20 % Eng rajgräs SW Birger

Libra 22

En hårdig blandning som kombinerar rörsvingel Swaj torktålighet och volym med timotej Switch utmärkta foderkvalitet och smaklighet. Passar både lättare och tyngre jordar.

60 % Timotej Switch
40 % Rörsvingel Swaj

Libra 23

En robust och uthållig vallblandning för odlingssäkra vallar. Rörsvingel Swaj ger volym och uthållighet, medan ängssvingel Tored förbättrar smältbarheten och höjer den totala avkastningen. Timotej Switch ingår för att stärka foderkvalitet och smaklighet.

45 % Rörsvingel Swaj
30 % Ängssvingel Tored
15 % Timotej Switch
10 % Timotej Grindstad

Pavo GEB 21

Vår mest populära blandning i det ekologiska sortimentet. Odlingssäker och allround blandning med 17 % klöver som ger förutsättning för ett proteinrikt grovfoder. Tored är den högst avkastande ängssvingeln på marknaden som även har en bra smältbarhet. Tillsammans med timotej Switch finns förutsättning för ett grovfoder av toppkvalitet.

5 % Vitklöver Edith
12 % Rödklöver Kelly
15 % Eng rajgräs SW Birger
50 % Timotej Switch
18 % Ängssvingel Tored

Norma GEB 22

Gräsblandning för ekologisk odling. En hårdig blandning som kombinerar rörsvingel Swaj torktålighet och volym med timotej Switch utmärkta foderkvalitet och smaklighet. Passar både lättare och tyngre jordar.

60 % Timotej Switch
40 % Rörsvingel Swaj

Hela vårt aktuella vallfrösoriment hittar du i vår e-handel.
shop.lantmannenlantbruk.se

Mellan- & fånggrödor

Rekordmånga lantbrukare väljer att göra insatser för biologisk mångfald

I sommar kommer flera tusen hektar åker och fältkanter blomma med Lantmännens färdiga blandningar. Intresset har varit högt och det är roligt att så många lantbrukare väljer att göra insatser som gynnar insekter, fåglar och däggdjur och bidrar till odlingslandskapets biologiska mångfald.

Intresset för mellangrödor fortsätter öka och det finns stor potential att med rätt insatser uppfylla en rad miljö- och odlingsnyttor. Vid rätt etablering kan mellangrödor vara en långsiktig investering för förbättrad jordhälsa, ökad bördighet, minskat näringsläckage och biologisk mångfald. Välj mellangröda efter vilket eller vilka syften du önskar uppnå och efter vad som passar din växtföljd bäst.

Mellangröda Allround

Mångsidig utan korsblommiga växter

Mellangröda Allround är en utmärkt blandning för dig med spannmål eller raps i växtföljden som vill undvika korsblommiga växter. Lättodlad och med komponenter som fryser bort enkelt vilket underlättar för sådd av huvudgrödan. Honungsört och lin gynnar pollinerare och arternas djupgående rotsystem luckrar jorden. De fyra olika arterna har olika blomningsperiod vilket gör att din blandning kommer att blomma i veckor.

- Uppfyller villkoren för mellangröda max 30 vikt % baljväxter
- Rekommenderas särskilt för växtföljder med raps
- Lättetablerad och fryser bort över vintern
- Rekommenderad utsädesmängd 15 kg/ha

56% Lin

13% Alexandrinerklöver

20% Honungsört

11% Persisk klöver

Renvara för egen blandning

Om våra färdiga blandningar inte uppfyller dina önskemål erbjuder vi även arter att så som renvara, eller blanda själv i såmaskinen. Många av våra standardblandningar uppfyller villkoren för mellangröda. Sortimentet gäller med reservation för hur tillgångarna ser ut. Kontakta din säljare för mer information.

Blodklöver
Doftklöver
Honungsört
Solros

Bovete
Fodermärgkål
Purrhavre
Vitsenap

Cikoria
Foderraps
Rödsvingel

Så etablerar du mellangröda

För att få full effekt av mellangrödan krävs en lyckad etablering. Precis som vid annan odling är rätt artval, såtidpunkt och såteknik avgörande för att mellangrödan ska fungera som en effektiv servicegröda i växtföljden. Agronom Emil Månsson från VäxtRåd delar här 5 viktiga punkter att tänka på inför höstsådd.

Fem nyckelpunkter för att lyckas:

1. Välj rätt mellangröda för ditt fält och syfte

Låt växtföljd, såtidpunkt och mål styra artvalet (kväveupptag, strukturförbättring, kvävefixering, nematodsanering eller stöd-uppfyllnad). Blandningar ger ofta mer robust etablering men kräver anpassad strategi. Gör det inte komplicerat, börja enkelt

med 2-3 arter och lär dig hur de fungerar på din gård och dina förhållanden. För bättre markstruktur och bördighet välj i första hand oljerättika. Var uppmärksam på förekomst av klumprots-sjuka i växtföljder med oljeväxter och ta jordprov för sjukdomen om du tänker kombinera oljeväxter med oljerättika. Ta även hänsyn till eventuell herbicidpåverkan från huvudgrödan.

Oljerättika

Oljerättika som förfrukt har många fördelar och kan bidra till både bättre jordstruktur och ökade mullhalter. En del sorter har även nematodsanerande effekt vilket kan vara till fördel i växtföljder med potatis, lök eller sockerbetor. Andra sorter är rena strukturförbättrare och minskat kväveläckage kan också läggas till fördelarna! Sammantaget finns det olika typerns oljerättika: Välj den sort som passar din växtföljd bäst.

Defender

Multiresistent oljerättika

Defender är en snabbväxande multiresistent oljerättika. Sorten har lång vegetationsperiod och konkurrerar bra mot ogräs. Rotsystemet är djupgående och grenigt vilket hjälper till att förbättra markstrukturen.

- Betcystnematodresistens klass 2 (upp till 90 % reduktion)
- Effektiv mot Rotgallnematod som kan vara problem i grönsaks- och potatisodling
- Effektiv mot frilevande nematoder
- Håller tillbaka stubbrotsnematoder som kan sprida TRV i potatis
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Comet

Sockerbetans bästa vän

Comet är förstahandsvalet vid problem med betcystnematoder. Sorten har en snabb tillväxt efter sådd och håller tillbaka ogräs. Med ett stort och djupgående rotsystem bidrar Comet även till förbättrad markstruktur och minskat näringsläckage.

- Betcystnematodresistens klass 1 (över 90 % reduktion)
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Siletina

Lättetablerad och flexibel såtidpunkt

Siletina är ett utmärkt val för gröngödsling, strukturförbättring och minimerat näringsläckage. Snabb tillväxt efter sådd gör att sorten konkurrerar bra mot ogräs.

- Ingen effekt mot nematoder
- Rekommenderad utsädesmängd 18-25 kg/ha

Agronom

Mycket snabb tillväxt

Agronom är sorten som snabbast täcker marken och konkurrerar därför mycket bra mot ogräs och spillraps. En senare blomning gör tidpunkt för sådd mer flexibel. Sortens djupgående rotsystem leder till förbättrad markstruktur och minskat näringsläckage.

- Betcystnematodresistens klass 2 (upp till 90 % reduktion)
- Håller tillbaka nematoder som kan sprida TRV i potatis
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Stinger

Strukturförbättrare

Stinger är oljerättikan med kraftigast pålrot som förbättrar infiltrationskapaciteten och markstrukturen. Sorten är lämplig att odla på fält eller vändtegar med packningsskador, samt vid reducerad jordbearbetning. Binder tillgängligt kväve på hösten och motverkar läckage. Snabb utveckling efter sådd vilket leder till bra konkurrens mot ogräs.

- Ingen effekt mot nematoder. Rekommenderad utsädesmängd 6-10 kg/ha

2. Anpassa sådjupet efter arterna

Optimalt sådjup varierar mellan arter och är extra viktigt vid blandningar. Utgå från de grundare arterna för att säkerställa jämn och snabb uppkomst. De flesta fröerna är små och bör sås grunt.

3. Följ rekommenderad utsädesmängd

Vid odling av nematodsanerande oljerättika är det extra viktigt att hålla tillräckligt hög utsädesmängd för att uppnå önskad effekt. Ett tunt och luckigt bestånd av mellangröda ger dessutom utrymme för ogräs och spillraps att gro, vilket kan öka risken för uppförökning och spridning av klumprots-sjuka. Ett jämnt och tätt bestånd förbättrar konkurrensen mot örtogräs. Ju senare du sår, desto högre utsädesmängd behövs för att få en snabb marktäckning och utnyttja solljuset optimalt.

4. Så mellangrödan omedelbart efter skörd

Såtidpunkten är avgörande, en dag i juli är som en vecka i augusti, och en vecka i augusti som hela september. Tidig sådd ger bättre möjlighet att nå positiva effekter och högre förfruktsvärde i din jord.

5. Fokusera på bra etablering

Det är först vid god och jämn etablering som mellangrödan kan utnyttja växtperioden och leverera önskad nytta. Tänk som etablering av raps för att få det mesta ut av mellangrödan. Grundläggande är att bevara markfukten så väl som möjligt. Sådd med rapid, direktsåmaskin eller liknande fungerar bra, då behålls kapillariteten och risken för upptorkning minimeras.

Rätt sort. ***Rätt*** ***beslut.*** Rätt skörd.

Läs mer på vår hemsida om höstsorter som håller vad de lovar.

